

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej v právnej veci navrhovateľa **J. P.**, proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, **o príplatok k dôchodku politickým väzňom**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 7. októbra 2009, č.k. 23Sd/202/2009-22, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 7. októbra 2009, č.k. 23Sd/202/2009-22, **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X. z 2. júla 2009 v spojení s rozhodnutím z 12. augusta 2009 **z r u š u j e** a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 7. októbra 2009, č.k. 23Sd/202/2009-22, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 2. júla 2009 v spojení s rozhodnutím z 12. augusta 2009, ktorým odporkyňa podľa § 2 ods. 1 a § 4 zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 272/2008 Z. z. (ďalej len „zákon č. 247/2007 Z. z.“) nepriznala navrhovateľovi príplatok k dôchodku, z dôvodu, že navrhovateľ nie je oprávnenou

osobou. Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľa nie je možné považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z., pretože nespĺňa podmienky kladené na oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. – nebol rehabilitovaný alebo odškodnený podľa osobitných predpisov, nebol mu priznaný jednorazový peňažný príplatok podľa osobitného predpisu a ani nebol zaradený najmenej tri mesiace do táborov nútených prác. V súvislosti s tým, že navrhovateľ bol zaradený do vojenských táborov nútených prác z dôvodu politickej nespoľahlivosti a požiadal Ministerstvo obrany Slovenskej republiky o poskytnutie jednorazového peňažného príplatku, krajský súd poukázal na skutočnosť, že tejto jeho žiadosti nebolo vyhovené z dôvodu, že bola podaná po zákonom určenej lehote, t.j. po 30. júni 2006. Krajský súd mal za to, že navrhovateľ nespĺnil zákonom stanovené podmienky pre nárok na príplatok k dôchodku politickým väzňom, keďže nepredložil žiaden doklad o rehabilitácii, odškodnení alebo priznaní jednorazového peňažného príplatku.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a k odvolaniu doložil rozhodnutie odporkyne o úprave jeho starobného dôchodku za službu v PTP podľa zákona č.81/1991Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 274/2007 Z. z. tento zákon upravuje poskytovanie príplatku k dôchodku ako štátnej sociálnej dávky (ďalej len "príplatok") na zmiernenie krívd spôsobených komunistickým režimom v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 politickým väzňom a osobám pozostalým po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, počas zaradenia do vojenských táborov nútených prác, protiprávneho násilného odvedenia do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch alebo počas zaradenia do tábora nútených prác a ich rodinným príslušníkom za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. oprávnená osoba je fyzická osoba, ktorej sa vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky a ktorá bola

- a) najmenej tri mesiace väznená, tri mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, tri mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác alebo protiprávne násilne odvečnená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch počas najmenej troch mesiacov a bola rehabilitovaná alebo odškodnená podľa osobitných predpisov 3a) alebo jej bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu, 3b)
- b) najmenej tri mesiace zaradená do táborov nútených prác 3c).

Poznámky pod čiarou k odkazom 3a, 3b a 3c znejú:

"3a) Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii.

§ 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

3b) Zákon č. 726/2004 Z. z. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác a pozostalým manželkám po týchto osobách v znení neskorších predpisov.

3c) Zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov".

Z obsahu spisového materiálu vrátane administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že *starobný dôchodok navrhovateľa*, priznaný od 16. februára 1991, *bol podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách* v znení zákona č. 267/1992 Zb. *upravený o príplatok za výkon služby v pomocných technických práporoch za dobu od 30. augusta 1952 do 13. augusta 1954*. Navrhovateľ žiadosťou zo dňa 19. novembra 2008 požiadal odporkyňu o príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. za obdobie zaradenia do vojenských

táborov nútených prác od 30. augusta 1952 do 29. novembra 1954. Rozhodnutím Ministerstva obrany Slovenskej republiky z 18. októbra 2009 č. ÚPS-5/2008-RK bol zamietnutý jeho rozklad a bolo potvrdené rozhodnutie Ministerstva obrany Slovenskej republiky, oddelenia vojnových veteránov a vydávania osvedčení z 25. januára 2008 č. OVV-159-5/2007-HA, ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o poskytnutie jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác z dôvodu, že žiadosť bola podaná až 25. septembra 2007, to je po zákonom stanovenej lehote 30. júna 2006 (§ 3 ods. 1 zákona č. 726/2004 Z. z.). V rozhodnutí o rozklade bolo konštatované, že navrhovateľ *bol zaradený do vojenských táborov nútených prác z dôvodu politickej nespôahlivosti, čím by splňal podmienky pre poskytnutie jednorazového peňažného príspevku*, avšak zmeškal zákonnú lehotu na uplatnenie nároku.

Účelom zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom, ktorý vychádza z ustanovenia § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, je upraviť zmiernenie niektorých krívd spáchaných na odporcoch komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté jeho perzekúciami, a to zlepšením sociálnej situácie osôb, ktoré boli v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 väznené a boli súdne rehabilitované podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov. Zákonom č. 274/2008 Z. z. sa od 1. januára 2009 rozširuje okruh osôb oprávnených na príplatok k dôchodku politickým väzňom, o osoby pozostalé po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, *osoby zaradené do vojenských táborov nútených prác*, protiprávne násilne odvlečené do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadených v iných štátoch alebo zaradené do tábora nútených prác, ktoré boli rehabilitované alebo odškodnené podľa osobitných predpisov alebo im bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona (zverejneného v Zbierke zákonov pod č. 272/2008 Z.z.), ktorým sa mení zákon č. 274/2007 Z.z., vyplýva, že zámerom zákonodarcu bolo rozšírenie okruhu oprávnených osôb aj o osoby, zaradené do vojenských táborov nútených prác, lebo zákonom č. 274/2007 Z.z. v znení platnom do 31.12.2008 bol obidený zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, čo sa malo odstrániť práve predmetnou novelou.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa odporkyňa v konaní dôsledne neriadila ustanovením § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 274/2007 Z. z., a to z dôvodu, že neskúmala, či sú u navrhovateľa splnené podmienky na priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom. Je nesporné, že navrhovateľ bol viac ako 3 mesiace zaradený vo vojenskom tábore nútených prác, a to v období od 30. augusta 1952 do 13. augusta 1954 a je štátnym občanom Slovenskej republiky. Odporkyňa žiadnym spôsobom nevyhodnotila skutočnosť, či možno na základe jej vlastných rozhodnutí z 11. septembra 1992, 12. marca 1997 a 18. augusta 1997 považovať navrhovateľa za osobu rehabilitovanú, ani skutočnosť, že podľa rozhodnutia Ministerstva obrany Slovenskej republiky z 18. októbra 2009 navrhovateľ by spĺňal podmienky pre poskytnutie jednorazového peňažného príspevku podľa zákona č. 726/2004 Z.z., pokiaľ by on požiadal v zákonom stanovenej lehote.

Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa ani prvostupňový súd sa nezaoberali skutočnosťou, že navrhovateľ bol rehabilitovaný podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov. Rehabilitácia navrhovateľa ako osoby zaradenej do vojenského tábora nútených prác je relevantne právnou skutočnosťou pre určenie oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení zákona č. 272/2008 Z. z. pri splnení ďalších zákonných podmienok.

Odvolací súd pritom poukazuje na to, že podmienka rehabilitácie *alebo* odškodnenia podľa osobitných predpisov nemusí byť naplnená len rehabilitáciou podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 82/1968 Zb. a zákona č. 125/1996 Z. z. (podľa poznámky 3a k § 2 ods. 1 písm. a/ zákona), keďže *poznámka nemá všeobecne záväzný charakter*.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Preto rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne v spojení so zmenovým rozhodnutím zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľa na príplatok k dôchodku politickým väzňom z hľadiska jeho rehabilitácie podľa zákona č. 87/1991 Zb. a znovu rozhodnúť o jeho žiadosti, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods.1 a § 250l ods. 2 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ žiadne trovy neuplatnil.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. júla 2010

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Anna Koláriková